

Naši ste!

Pozdrav br. E. Gangla sokolskoj omladini 22. juna 1930. u Beogradu.

sokolska omladino!

Braćo! Sestre!

U okviru I. svesokolskog sleta Sokola kraljevine Jugoslavije današnji je dan posve vaš, sokolska deco i sokolski naraštaju. To je vaš veliki, žuđeno očekivani dan, kad ste stigli u prestonicu našu, u kraljevski Beograd, da mu pokažete svoju spremu, svoju disciplinu i svoju fizičku i moralnu snagu.

Iz sviju krajeva naše zemlje, gde su savijena sokolska gnezda, zgrnuli ste se ovde u tome belome gradu, da svojim nastupom i svojim vladanjem pričate celom svetu, kako ste mladi, kako ste zdravi, kako ste sokolski. Ja slušam i svi mi čujemo, kako kliću vaše sokolske duše, kako kucaju vaša sokolska srca: Evo nas, tu smo, vaši smo!

Taj vaš poklik slušaju naše livade i naše gore, naše planine i naše more, naša sela i naši gradovi. Sa svih strana slušam jeku: Naši ste! Da, naši ste vi svi, koji ste došli ovamo, a naši su i svi oni, koji su bilo iz kojih razloga morali ostati u svom zavičaju. Svima vama kliče naša domovina: Moji ste! Svima vama kliče narod naš: Moji ste! Svima vama kliče Beograd: Moji ste! A u šumu svih tih poklika radosti, ponosa i sreće prolama se glas našeg uzvišenog Kralja i Njegovog Vladarskog Doma, glas kao iz očeva grla i majčina srca: Moji ste!

Kad nam se rađa proletnje sunce, naše poljane i livade odenu se u cvetno ruho, a čitava naša zemlja jeste jedan ogroman i mirisavi cvetnjak, tada dočaravamo sve to kao jednu divnu veliku kitu cveća.

A kad nam odjekne zvuk sokolske trube, tada se starodrevni Beograd ukrašava cvećem i zelenilom, bujnim i večno mladim našim sokolskim naraštajem.

I ta naša kita cveća postaje još lepšom, još bajnijom, jer u nju se upliće divan cvet čehoslovačkog naraštaja, koji je došao ovamo, da svojim nevinim, lepim i plemenitim srcima poveže slovenski sever sa slovenskim jugom; koji je došao ovamo, da nama svima otvoreno dokaže, kako te veze nisu prazna reč, već je to činjenica, koju ne može niko poreći, niko oboriti. Da ste nam zdravo, sinci i kćeri Tyrševe domovine!

Da, vi najmlađi učenici velikog učitelja Tyrša, koji je dao svojim zemljacima i čitavom Slovenstvu jednu zajedničku i jednaku vezu — Sokolstvo — najlepšu i najdražu odliku svih dobrih, plemenitih i iskrenih slovenskih duša! Iz Sokolstva izviru sve vrline slovenskih plemena, iz Sokolstva teče večno sveža struja telesnog i moralnog zdravlja, koja napaja sva srca, koja se preliva preko svih zapreka i preko svih daljina, pa podiže zdvojne i žalosne, da i oni podignu svoje glave i da se oživljeni i ojačani obraćaju vedrim visinama lepote, bratstva i slobode!

Ta struja našeg slovenskog stremljenja i osećanja doteruje jake da budu još jačima, smeće da budu još smeliji, svesne da budu još svesniji, a ponosne da budu još najponosniji! Ona nam daje jemstvo, da će Slovenstvo i dalje živeti u radu i naporu za sokolske ideale, jer se sokolska misao većito podmlađuje u sokolskoj deci i u sokolskom naraštaju — dakle u vama i s vama, koji ste danas sabrani ovde u bratskoj ljubavi oko svojih sokolskih zastava.

Znam, da ispravno shvaćate moje reči. Ta tome su svedoci vaše vedre misli, vaša čista srca, vaši jasni pogledi. Čitavo vaše unutarnje bogatstvo gomila se u veliku neprocenjivu riznicu kreposti, koja stoji na raspoloženju domovini, kličući vam: Sve je Tvoje, što imamo i šta možemo!

Pozdravljam vas sve iskreno i bratski, vas mlade borce, vas radost naših dana, vas Sokole i Sokolice budućeg veka! Pripravljamo vam i utiremo staze i puteve, kojima ćete vi docnije koračati, ponosni i veseli, da ste u službi drage i svete domovine. I neka reče, ko šta može, ko je vama još ravan?

I kad se razidete širom domovine, neka vas na svim vašim putevima i u čitavom vašem radu prati junačka sreća, da uzmožete u svoje redove sakupiti sav naš narod i da se ispune naše velike nade, koje u vas polažemo.

A sada neka se poklone vaše zastave i neka se iz naših duša izvine pozdrav Nj. V. Kralju, uzvišenom Kraljevskom Domu, našoj prestonici Beogradu, našem narodu i čitavom Slovenstvu!

Zdravo!

I. svesokolski slet Sokola kraljevine Jugoslavije u Beogradu 1930.

ugoslovensko Sokolstvo u junu o. g. proslavilo je svoj veliki praznik. Beograd — državna prestolnica — bila je izabrana da pod svoje okrilje primi sokolske čete iz naših i dalekih krajeva, od svuda, gde se čuje sokolska reč i gde je znana Tyrševa ideja. Sa svih strana hrlila su jata Sokolova ne samo da pohitaju u bratski zagrljaj sokolske misli, nego da također glasno i odlučno manifestuju slovensku uzajamnost, sveslovensku moć i slogu. Preko naših granica odjeknuli su ti glasovi, da su ih čuli također i tamo, gde ih se rado ne sluša, ali je u redu i dobro da ih razume.

Beogradski sokolski praznik protekao je dostojno i veličanstveno. Utisci, koje je ponelo Sokolstvo sa tih svečanstvenih dana dati će jakog impulsa za jači i snažniji rad na svim područjima sokolske organizacije. Sveto oduševljenje, koje je vladalo za celo vreme sleta, ne može da ostane bez posledica, mora da urodi novim plodovima, novim uspesima. Sokolstvo mora da teži na više i dalje, jer daleki su još ciljevi, kojima teži Soko. Uvereni smo, da je svesokolski slet u tom pogledu mnogo dosegao, a to je bila i njegova svrha.

Po prvi put je Beograd u tako velikom broju primio Sokole pod svoj gostoljubivi krov. U velikim potezima bio je organizovan I. svesokolski slet Sokola kraljevine Jugoslavije, koji je time hteo dokumentovati svoju veličinu i moć svoje organizacije. Pored glavnih sletskih dana, koji su bili od 27. do 29. juna, redali su se pred njima još dani srednjoškolske omladine, vojske i sokolskog naraštaja, čime je bila dana prilika svima da pokažu uspehe sokolskog uzgoja.

Nije nam moguće da potanko ocrtamo potpuni tok svih događaja, koji su se odigravali u tim veličanstvenim danima sokolskog slavlja u Beogradu, zato ćemo samo u kratkim obrisima izvestiti o pojedinim sletskim danima.

Prvi predsletski dani 7. i 8. juna, posvećeni su bili

školskoj omladini

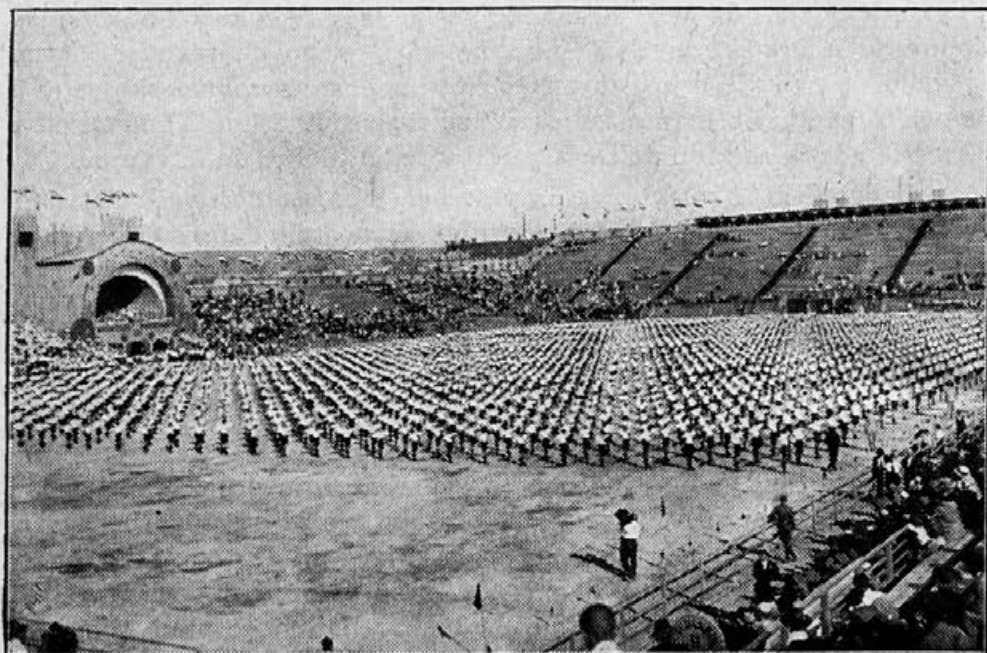
iz srednjih i učiteljskih škola. Tehničku organizaciju vodio je Savez nastavnika gimnastike, sve ostalo pak bilo je u rukama sletskog odbora.

Već 6. juna, kad su pridolazile čete učenika i učenica iz svih krajeva Jugoslavije, Beograd je poprimio svečan izgled. Veselo vrvenje školske omladine i međusobno pozdravljanje podavalo je živu sliku beogradskim ulicama, a more državnih zastava vijalo se po kućama.

Ukupno bilo je zastupanih 110 škola, od kojih su mnoge poslale svoju omladinu u živopisnim narodnim nošnjama, neke u uniformama, neke pak sa vlastitom glazbom.

Starešinstvo SKJ pozdravilo je omladinu lepim proglasom obelodanjenim u novinama, ističući, da školska omladina mora biti svesna, da je samo sokolska misao kadra da udruži i razvije fizične i moralne sile našega naroda i čitavog Slovenstva.

Dne 7. juna, u 6. sati jutrom, započelo je takmičenje školske omladine. Četa za četom hitala je prema krasno uređenom sletištu,

Proste vežbe učenika

koje je po prvi put primilo mlade borce u plemenitom međusobnom takmičenju.

Od 266 prijavljenih učenika pristupilo ih je utakmicama 159. Takmičilo se u prostim vežbama, skok u dalj, bacanje kožnate kugle i trčanje na 60 m.

Ovde su bila 23 odeljenja.

Uspesi prema školama:

Pančevo gimnazija 290.5 bodova — prva.

Beograd, II. ženska gimnazija 234 boda — druga.

Beograd, II. ženska gimnazija 209.5 bodova — treća.

Pojedinačno su bile najbolje ove učenice:

Zrnka Korajnović, pančevačka gimnazija 75.5 bodova.

Elza Rajs, beogradska II. gimnazija 50 bodova.

Slobodanka Dorđević, beogradska II. gimnazija 48 bodova.

Od 616 prijavljenih učenika došlo ih je za utakmicu 254. Bilo je 37 odeljenja.

Uspeši prema školama:

Gimnazija I. — Sarajevo 420 bodova.

Muška učiteljska škola — Sombor 403 boda.

Prva gimnazija — Kragujevac 387.5 bodova.

Pojedinačno su bili najbolji ovi učenici:

Ferdo Skok, učiteljska škola Čakovac 98 bodova.

August Banšćak, gimnazija Pančevo 92.5 bodova.

Andrija Senak, I. gimnazija Sarajevo 86.5 bodova.

Prema vrstama utakmice, učenici su imali ovaj uspeh:

S k o k u v i s:

August Baušćek, gimnazija Pančevo, 165 cm — 22 tač.

Josip Andriščak, gimnazija Pančevo, 160 cm — 20 tač.

Borivoje Ćirković, realna gimnazija Kruševac, 155 cm — 18 tač.

S k o k u d a l j:

Stevan Mutibarić, učit. škola Sombor, 610 cm — 26 tač.

Ivan Mutibarić, učit. škola Sombor, 570 cm — 22 tač.

Sava Stevanović, gimnazija Leskovac, 560 cm — 21 tač.

B a c a n j e k u g l e (5 kg):

Slavko Šešlija, I. gimnazija Sarajevo, 13.30 cm — 43 tač.

Andrija Sehak, I. gimnazija Sarajevo, 12.90 cm — 39 tač.

Dragomir Drešević, gimnazija Kragujevac 12.80 cm — 38 tač.

T r č a n j e n a 60 m:

Skok Ferdo, učiteljska škola Čakovac, $7\frac{4}{10}$ — 13 tač.

Zdravko Jakšić, I. gimnazija Sarajevo, $7\frac{5}{10}$ — 12.5 tač.

Stevan Mutibradić, učit. škola Sombor, $7\frac{7}{10}$ — 11.5 tač.

P l i v a n j e n a 50 m:

Rajko Dolalić, gimnazija Zemun 33 tač.

Radomir Bukar, gimnazija Pančevo 34 tač.

Kuzma Tore, gimnazija Dubrovnik $34\frac{1}{5}$ tač.

Plivanje se izvodilo na Savi na plivalištu »Bob« kluba. Natecalo se 55 učenika.

U 3 sata po podne počele su probe za javnu vežbu na kojoj je sudelovalo 4050 učenika i 2753 učenica.

U veče se davala svečana predstava sa sniženim cenama za škole »Dubrovačka trilogija« od Ive Vojnovića.

Bile su u veče u 8 i po čas priređene dve akademije: u Sokolu I, i u pozorištu na Vračaru.

Povorka.

U nedelju u jutru u 9. časova počela se svrstavati povorka. Svrstovalo se po banovinama: niži ženski, viši ženski, niži muški, viši muški razredi. Banovine su imale svoje table, tako isto i škole. Išla je

od Slavije do Kalemegdana, gde je defilovala pred sletskim odborom i Upravom Saveza nastavnika gimnastike.

U povorci bilo je preko 9000 učesnika.

Po podne bila je javna vežba. Počela je u 4 sata. Pri početku prve tačke bili su svrsteni svi učenici i učenice na vežbalištu, i Minister prosvete gospodin Boža Maksimović održao je na sletištu pozdravni govor:

Dragi učenici!

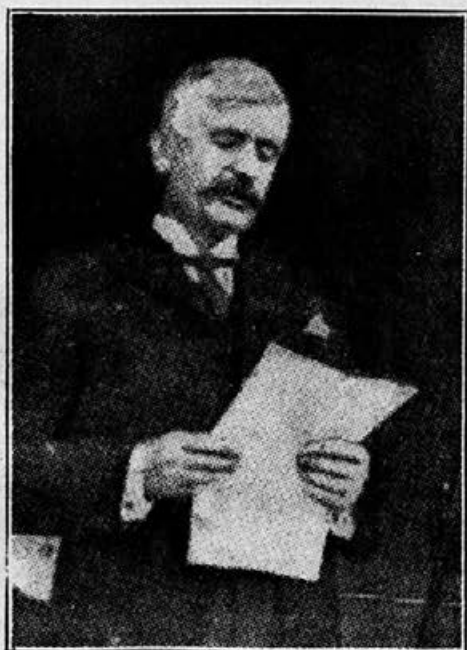
Soko kraljevine Jugoslavije, koji danas otpočinje svoje sletske manifestacije pod visokim protektoratom Nj. V. kralja Aleksandra I. i pod starešinstvom Njegovog Uzvišenog sina Nj. Kr. V. Prestolonaslednika Petra, ima za zadatak da, služeći velikoj državnoj jugoslovenskoj misli, okupi pod svoju zastavu ceo mladi jugoslovenski pojas, i da ga u jednoj i istoj, nedeljenoj i snažnoj, zajednici vaspitava nacionalno i rodoljubivo na primerima predaka i tradicijama naše slavne istorije.

Vi, mladi Sokoli i Sokolice, koji ste pod vodstvom svojih načelnika i učitelja, sa toliko sveže radosti pohitali u prestonicu da u njoj date izraza svome srdačnom sokolskom druželjublju i viteškom oduševljenju, pokazali ste, da ste kadri poći za odlikama predaka. Ljubav prema slobodi blistala je od pamтивека u očima naših dedova na svima stranama danas ujedinjene otačbine; ljubav prema slobodnoj sokolskoj misli gori danas i u vašim pogledima. Zajednica osećanja i težnja spasavala je naše pretke u najtežim izkušenjima; zajednica mladaćkog ushićenja i sokolske svesti sakupila je i vas u sokolsko kolo da u složnom hodu prodete bodro i smelo kroz život. Sveži i vedri, mladi, puni pouzdanja, napojeni idejom bratstva i jugoslovenstva, vi imate sve mogućnosti da sačuvate i osveštate velike tekovine svoje istorije, da gledate u budućnost sa zajedničkim nadama i idealima, da stojite uvek spremni za zajednički izraz vernosti prema Kralju i Otadžbini. da kao jedno telo uzdrhtite na svaki spomen stare slave. Udruženi u zajednici slobodnih Sokola, vi ste udruženi da zajednički ispunite sudbinu svoje domovine.

Danas su, dragi učenici, oči cele zemlje upravljene na vas, jer je vaša sokolska manifestacija istovremeno izraz viteškog poleta i moralne jačine našeg podmlatka. A tu istu disciplinu volje i jačinu duha, koju će u vama sa uspehom negovati i razvijati velika i moćna sokolska zajednica, vi ćete docnije kad odrastete poneti u život, pružajući na svakom svom poslu svežu sokolsku snagu, poštovanje reda, čvrstinu volje, istrajnost u radu. Kao što ćete danas, svrstani u duge redove, na jedan pokret svoga starešine izvoditi vežbe kojima ćemo se diviti, s pravom se nadamo da ćete tako i docnije u životu, čuvajući sokolske odlike, požrtvovano i pouzdano ispuniti sve što Kralj i država budu

od vas zatražili. Uvereni smo da ćete, odgajeni na dobrim sokolskim tradicijama, biti dobri građani, dobre građanke, dobri karakteri, da ćete čuvati avtoritet zemlje i dostojanstvo nacije sa istom tom ljubavlju koja vas u ovom času vezuje za sokolstvo.

Zato Soko Jugoslavije poklanja svoju naročitu pažnju školskoj omladini, zato prve sletske svečanosti počine sa vama, učenicima. I zato smo danas unapred ispunjeni gordošću i ponosom, očekujući s nestrpljenjem polet, zamah i disciplinu vaših sokolskih vežba, jer će u njima zakucati vaša mlada srca jednim, zajedničkim snažnim uda-

**G. ministar prosvete pozdravlja
omladinu**

rom, koji će duboko odjeknuti od prestonice pa do svih međa naše države, kazujući i našima i tudima: da smo širom cele zemlje jedna volja i jedna težnja, i da nas niko ne može razdvojiti.

Vas, nadu naše budućnosti, u trenutku kad odpočinjemo prvi svesokolski slet Jugoslavije, kao vrhovni vaš školski starešina, pozdravljam srdačnim sokolskim: Zdravo!

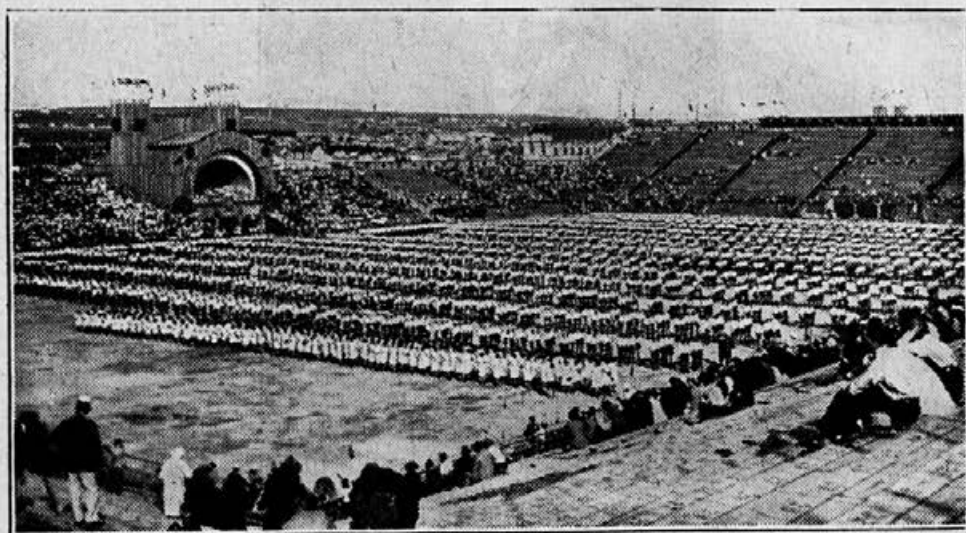
Retko je kad koji ministar prosvete govorio pred tolikim brojem đaka. I retko su kad đaci saslušali reči svojih starijih sa toliko pažnje.

Kad se poslednje zdravo razleglo iznad stadiona Sokoli su pozdrav prihvatili i odvratili nanj kroz hiljade svojih mladih grla:

— Zdravo!

Javna vežba išla je ovim redom:

1. Proste vežbe učenika nižih razreda, vežbalo je 2930. Vežbalo se dobro sa malo grešaka.
2. Različnosti učenika i učenica viših razreda, vežbalo je 244 učenika vrlo dobro.
3. Skupinske vežbe mešovite učiteljske škole iz Skoplja, vežbalo je odlično 160 učenika i učenica.
4. Proste vežbe učenica nižih razreda, vežbalo je njih 1824 vrlo dobro.
5. Posebne vežbe učenika viših razreda njih 176 vežbalo je odlično.
6. Vežbe trakama učenica ruske gimnazije iz Vel. Kikinde njih 72 vežbale su odlično.

Zbor učenika i učenica za vreme govora g. ministra prosvete

7. Proste vežbe učenica viših razreda, vežbalo je njih 1185 vrlo dobro.
8. Posebne vežbe učenica viših razreda izvele su 104 odlično.
9. Proste vežbe učenika viših razreda izvelo je njih 1640 vrlo dobro.

Između druge i treće tačke nastupila je zagrebačka realna gimnazija sa zastavicama na buzdovanima, njih 16, i izveli su vežbu odlično.

Na javnoj vežbi bilo je prisutno Njegovo Veličanstvo Kralj, koji je sa najvećim interesom pratio celokupno vežbanje. Sa strane omladine i gledaoca bile su Mu priređene oduševljene manifestacije.

Za vreme vežbanja primio je Nj. Vel. Kralj u svojoj loži deputaciju daštva srednjih škola iz Zagreba, koja mu je izručila za prestolonaslednika Petra umetničko izrađen brončani kip, koji predstavlja vojnika u punoj ratnoj opremi, levom rukom položenim na srce, a u desnici drži razvijenu zastavu. Na kipu je napis: »Nj. Vis. Prestolonasledniku Petru, starosti SKJ — zagrebačka srednjoškolska omladina prigodom I. svesokolskog sleta u Beogradu 1930.«

Posebno veselje priredio je srednjoškolskoj omladini Nj. Vel. Kralj, što je učesnicima sleta podario 8000 zavoja čokolade i 5000 kutija slatkiša, koje su bile ukrašene slikom prestolonaslednika Petra.

Oduševljenje, kojim je srednjoškolska omladina učestvovala sletu, pokazalo nam je, da ona shvata uzvišene sokolske ciljeve i da je svesna o velikom poslanstvu, koje Sokolstvo ima da izvrši u narodu. Učestvovanje ostaće svima u najlepšoj uspomeni i bodriće ih još u poznijim godinama na ustrajan rad u jugoslovenskom narodu.

Predsletski dani vojske

održavali su se 14. i 15. juna. Prvi dan bila su takmičenja, kojima je učestvovalo 66 oficira i 264 vojnika. Takmičili su se u skoku u visinu, u skoku u dalj (oba s zaletom), u metanju kugle $7\frac{1}{4}$ kg, u penjanju preko ograde od 220 visine i u brzom hodanju na 10 km. U skokovima i u metanju kugle za momčad bio je propisan letnji krov, za oficire pak sokolski vežbački i zato su za njih bile određene više mere. Za penjanje i za brzi hod za oboje bila je propisana puna vojna oprema sa 20 kg teškim telećakom.

Najbolje uspehe dosegli su a) oficiri: skok u visinu potpor. 5. art. puka Miloš Pavičević 165 cm, skok u dalj potpor. 48. p. p. Viljem Čenčer 6 m, metanje kugle Miloš Pavičević 1310 cm, penjanje preko ograde M. Pavičević 3 sek, hod na 10 km potpor. Dimitrije Antović i Miha Brolich 57 min.

b) momčad: skok u vis redov Vojko Popović 140 cm, skok u dalj podnarednik Bogdan Marković 492 cm, metanje kugle podnarednik Novak Savić 1370 cm, penjanje narednik Radivoj Milovanović 4 sek., hod na 10 km podnarednici Miroslav Horvat i Borisav Vukomanović 57 min.

Pobednik u petoboju bio je potpor. Miloš Pavičević sa 168 točaka, a za njim sledili su: podnarednik Novak Savić sa 156 točaka i podnarednik Ivan Vranež sa 134 točke. Najboljih 6 takmičara pripada I. armiji u Novom Sadu sa ukupno 821 točkom.

Drugi dan bio je pokus za nastup i nastavak takmičenja, u koliko nije prvi dan završeno.

Na popodnevnom javnom nastupu izručene su najboljim takmičarima nagrade i to prvi takmičar dobio je zlatni sat s kraljevim mo-

nogramom, vrsta I. armije pak dobila je kip, koji predstavlja trkača sa grančicom u ruci. Obe nagrade poklonio je Nj. Vel. Kralj.

Zatim su se redali javni nastupi pitomaca vazduhoplovne škole iz Novog Sada, pitomaca vojne glazbene škole iz Vršca, pitomaca iz

Kraljevska rodina na sletištu

vojne obrtne škole iz Kragujevca, jahanje oficira i skakanje oficira jahača preko zapreka. Zadnja točka bila je izvedena u obliku takmičenja i tri najbolja jahača bila su podarena nagradama, koje je poklonio Savez SKJ. Nagrade izručio je I. podstarosta br. Gangl uz lepi nago-

vor. Nastupu je pored odličnih predstavnika učestvovao također i Nj. Vel. Kralj.

Naveče priređen je na sletištu vojni koncerat, kojemu je učestvovalo 400 najboljih glazbara iz raznih garnizona naše države. Također i drugi dan potekao je u najboljem redu. Naša vojska požela je obilno priznanje za svoja tačna i precizna izvađanja.

Izveštaj o trećem predsljetskom danu — o takmičenju i nastupu naraštaja — donećemo u narednom broju »Sokolića«, jer još nemamo na raspolaganju rezultate o naraštajskom takmičenju.

Glavni sletski dani.

(Pismo naraštajca J. P. svojem prijatelju).

Beograd, 25. juna 1930.

Dragi Petre!

Pisao sam ti opširno o naraštajskom danu I. jugoslovenskog svesokolskog sleta u Beogradu, koji se je održao 22. juna. Taj dan ostaće svem jugoslovenskom sokolskom naraštaju u neizbrisivoj uspomeni. Učvrstio nam je veru u sokolsku budućnost naše velike i lepe Jugoslavije, ujedno pak dao nam je novog podstreka, da postanemo dobri i vredni članovi Sokola.

Naši naraštajci i naraštajke ostavili su Beograd u ponedeljak i utorak i povratili se u svoje krajeve širom Jugoslavije. Također i ja sam se morao povratiti u Ljubljano sa svojim društvom. Ali kako imam u Beogradu strica, on me je pozvao da ostanem svakako kod njega još nekoliko dana na odmoru i da vidim još glavne sletske dane. Naravno, primio sam taj poziv s najvećim veseljem i zajedno sa stricem zamolili smo brata prednjaka da mi dozvoli da ostanem u Beogradu. O tome sam odmah obavestio i svoje roditelje.

Tako sam ostao u našoj prestonici, koju sam u tim danima — možeš i zamisliti — veoma dobro ogledao. Nije me u tome smetala niti silna vrućina. Posvuda me je bilo dosta. Najradije sam se nalazio pri vodi: Savi i Dunavu te sam rashlađivao svoje telo. Napravio sam izlete u Zemun, Pančevo i Smederovo. Također pogledao sam Topčider i Avalu, gde se nalazio grob Nežnanoga vojnika. Sve šetnje i izlete napravio sam delom sam, a delom u društvu strica i njegove porodice, kad im joj to vreme dopuštalo.

Najviše su me zanimala takmičenja za slovensko i jugoslovensko prvenstvo, koja su se održala 23., 24. i delomično 25. juna. Za takmičenja prijavili su se najbolji čehoslovački, poljski i naši vežbači i vežbačice. Za članove bile su propisane na spravama iste vežbe kao i za međunarodna takmičenja u Luxemburgu. Također i discipline lake atletike bile su iste, samo mere su bile nešto niže. Takmičilo je 10 čehoslovačkih, 1 poljski i 15 naših Sokola. Takmičenju prisustvovao

sam tu i tamo, jer nisam mogao izdržati po celi dan na istom mestu usled silne žege. Prvi dan takmičilo se je u prostim vežbama i na spravama, drugi dan u lakoj atletici. Na spravama od svih bio je najbolji takmičar brat Gajdoš od ČOS, drugi bio je brat Štukelj upravo sa najmanjom razlikom (za pet stotinka točke), treći opet čehoslovački Soko brat Šupčik, četvrti naš Primožić itd. U takmičenju u lakoj atletici u konačnom rezultatu dobio je najviše točaka brat E. Lofler (Čehoslovak) 192.70 točaka i tim prisvojio časní naziv »Slovenski prvák«. Odmah za njim je na drugom mestu brat T. Primožić sa 191.25 točaka, koji je time postao »jugoslovenski prvák«. Treće mesto prisvojio je brat Gajdoš (ČOS) sa 187.50 točaka. Naši takmičari zauzeli su još: osmo, deveto, jedanaesto, dvanaesto, četrnaesto, šesnaesto, osamnaesto, devetnaesto, dvadeseto, dvadesetiprvo, dvadesetidruo i dvadesetčetvrto mesto. Takmičenje naravno bilo je veoma naporno, jer su zahtevi bili veliki. Kako su teške vežbe za takova takmičenja, upoznaćemo mi naraštajci to tek za nekoliko godina, kada ćemo ih kao pravi članovi također i mi okušati.

Na ovogodišnjem sletu takmičile su se po prvi put za slovensku prvenstvo i članice. Takmičile su 3 Čehoslokinje, 3 Poljakinje i 6 Jugoslovenka. Sve tri Čehoslokinje pokazale su veliku premoć nad svim drugim takmičarkama i zauzele su sva tri prva mesta. Sestra Lorencova Marija dosegla je 88.93% od svih točaka, sestra Dekanova Vlasta 83.39%, sestra Jaruškova Vlasta 82.64%. Prva Jugoslovenka sestra Kovač Vera iz Celja zauzela je četvrto mesto sa 67.70%.

Takmičenja kao i sve priprave za glavne sletske dane završene su. Veliko i krasno sletišće stoji pripremljeno, da primi na tisuće sokolskih četa! Ceo Beograd je u zastavama i cveću, radi se grozničavo dan i noć da sokolski praznici budu što lepši i veličanstveniji. Naša mlada prestonica hoće da pokaže, da je vredna i sposobna da se tako veličanstvena priredba održava na njenom tlu.

Po beogradskim ulicama već je punu sokolskih krojeva; u Beograd su prispeli prvi sokolski vlakovi. A što će biti istom sutra, kada posebni vlakovi budu jedan za drugim nadolazili u sokolski Beograd.

Među prvim Sokolima iz inozemstva stigli su danas pre podne braća američki Sokoli (108) pod vodstvom brata I. Mladineo, staroste Sokolskog društva u New Yorku. Bili su veoma oduševljeno dočekani i pozdravljeni po svem putu od kolodvora do hotela, gde su ih smestili.

Za danas završavam svoje pismo, jer sam umoran i pospan. Sutra ujutro pak opet na noge i na kolodvor dočekivati Sokole.

Srdačne pozdrave Tvojim poštovanim roditeljima, Tebi pak sokolski Zdravol

Tvoj

Joža.

Dragi Petre!

Vani je noć. U našem stanu otvoreni prozori i vrata samo da bi bilo malo propuha, jer od nešnosne dnevne vrućine tako je sparno, da nije moguće zaspati. Zato sam odlučio, pre nego što legnem, da Ti ispričam o jučerašnjem danu, kada je u Beograd stiglo na tisuće i tisuće Sokola i Sokolica i o današnjem prvom sletskom danu. Kad bi hteo da Ti o svemu pišem upravo potanko, veruj mi, ne znam kada bih završio. Zato sve što moguće kraće!

Dolazak Sokolstva u Beograd.

Da si samo video, dragi Petre, promet koji je vladao takom jučerašnjeg dana na beogradskom kolodvoru i pred njim! Nešto takovoga Beograd još nije doživeo. Da je nešto takovoga upravo moguće, nisam imao ni pojma. Ceo dan i noć dolazili su posebni vlakovi sa svih strana naše države. Na kolodvoru svirala je neprestano glazba i sletski odbor sa potstarešinama braćom E. Ganglom i D. Paunkovićem imao je pune ruke posla pri dočekivanju gostiju. Svi su bili primljeni jednako toplo, veoma srdačno i bratski i odvedeni na određena im mesta. Kažu, da je dana 26. juna prispelo na beogradski kolodvor 47 posebnih vlakova. Koliko je pak Sokolstva došlo sa redovitim vlakovima i posebnim po noći! Svake ure se je povećavao Beograd za par tisuća ljudi — Sokola i Sokolica, koji su pohitali da pokažu jugoslovenskom Beogradu moć i rad Sokolstva.

Pozdravljanju i oduševljenju ni konca ni kraja!

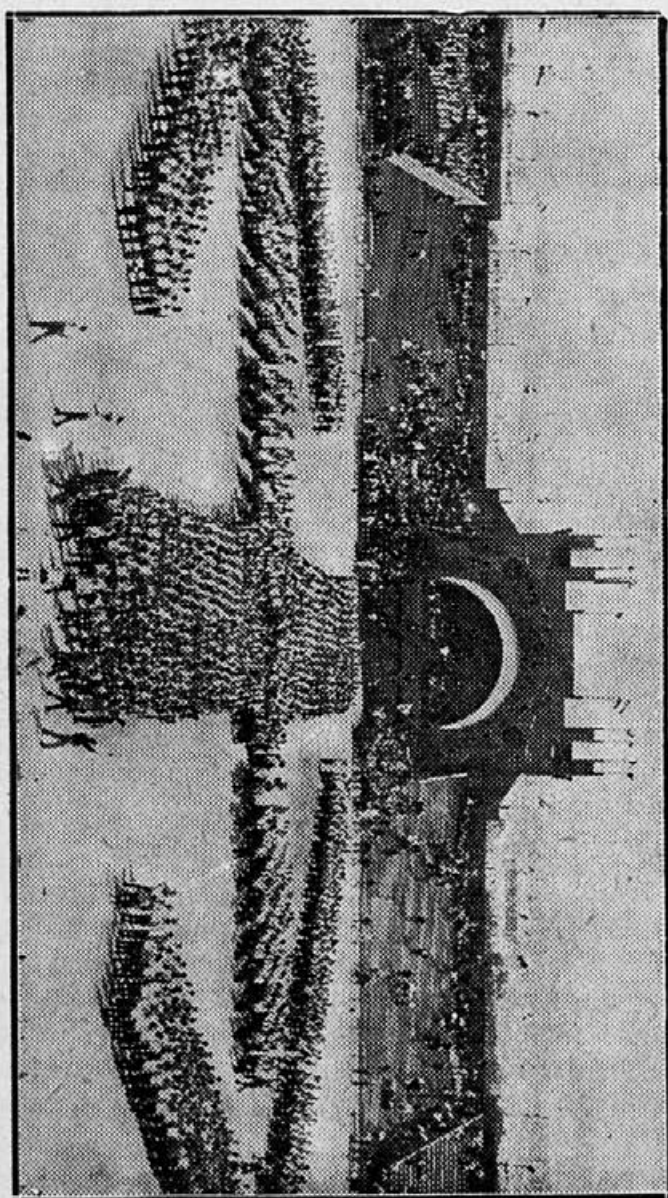
Najpre prispeo je zagrebački posebni vlak, zatim iz Ljubljane, nato dođoše Lužički Srbi (35) pod vodstvom brata Šajbe. I gle, Sokole s Kosova, pa odmah zatim jako odaslanstvo poljskog Sokolstva: 300 Sokola i 150 Sokolica, a na čelu im br. Zamoyski, njihov načelnik Fazanowicz i savezna načelnica Jadwiga Zamoyska. Na slet je došlo iz daleke Poljske također 12 Sokola biciklista. Nato Sokoli iz Skoplja, Rumuni sa odredom rumunske vojske, pretstavnici Francuske, pa opet sokolski vlakovi itd., itd.

Danju, tokom 26. juna prispeli su skoro svi posebni vlakovi s našim Sokolima. Svi sokolski vlakovi bili su okićeni zastavama i zelenilom.

Naše stare učitelje i sokolske prvake, braću Čehoslovake, primio je Beograd naročito srdačno i svečano. Njih je stiglo preko 6000 i to sa dve lađe i šest posebnih vlakova. Predvodio ih je jedan od naših najboljih i najpoznatijih prijatelja, potstarosta ČOS brat Stepanek. Osim čehoslovačkih Sokola došlo je na slet također i odaslanstvo

čehoslovačke vojske i delegacija legionara. Čehoslovačku vladu zastupao je ministar narodne odbrane g. Viškovski i načelnik generalnoga štaba g. Sirovy.

Nastup članova Sokola kraljevine Jugoslavije

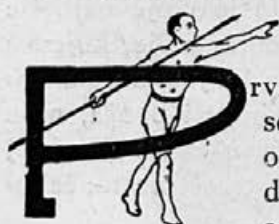

Dragi Petre! Ta imena pre nisam znao, saznao sam ih iz ovdašnjih listova, koji su svi prepuni članaka i slika o Sokolstvu i pripremama za slet. Moram reći: U Beogradu danas prevladava Sokolstvo. Beograd je postao sokolski.

(Nastaviće se).

Smotra sokolske misli u Beogradu.

Prvi slet Sokola kraljevine Jugoslavije uspeo je kako se samo može u mašti zamisliti i prevazišao je sva očekivanja. Sveslovenska misao konačno je pobedila i ceo svet se divi njenoj veličini i lepoti. Naš carski Beograd, ta velika nada Sveslovenstva ponosi se što je postao veliko žarište krepke mišice, krepkih misli i krepkog Slavenstva, koje kipti životnim vrlinama.

Vidov dan 1930. g. biće zapisan krupnim slovima u istoriji našoj pa i ostalog Slavenstva. On je sjajan početak novog, lepšeg doba, koje nastupa za Slavenstvo. Sokolska se ideja ovde pokazala kao najlepša ideja, koja se mogla javiti kot ljudi poslednjih vekova. Rezultati njenih nastojanja, koji će biti ogromni, ogromniji od dosadašnjih, naziru se u perspektivi. Mi znamo kakvi će biti ti rezultati, ali njihovu velicinu samo naziremo.

Svelovenstvo nije više utopija. Ono nam se sve većma prikazuje kao jedna moguća stvarnost. Slepici kod očiju to osećaju i vide. Dapas gotovo imamo jedinstveno duhovno Slovenstvo. Bratstvo medju slavenskim narodima postignuto je. Tu nije kraj sokolskih nastojanja. Njegova uloga nije ni na pola svršena. Gde je ljubav i bratstvo medju svima narodima? I za ovo Sokolstvo ima brigu i stavilo je sebi za geslo: »Kroz Slavenstvo čovečanstvu«. Kroz slavensko bratstvo, bratstvo medju svima narodima. A medju svim tim narodima, svojom najsvežijom kulturom koja je u izgradnji, blistaće slavenska kultura, koja će biti vodilja za ceo svet.

Ono što naziremo u dalnjoj budućnosti biće najviše i gotovo isključivo plod sokolskog rada.

ALBIN ČEBULAR:

Ej, sredi polja...

*Ej, sredi polja
rože diše,
ter sredi gaja
ptički žgole!*

*Na vežbalištu
že Sokoliči
vadijo v zori,
kroži škrjanček
lepo nad njimi,
beli oblaki
pa po sinjini,
zarje blesteče
v daljni daljini.*

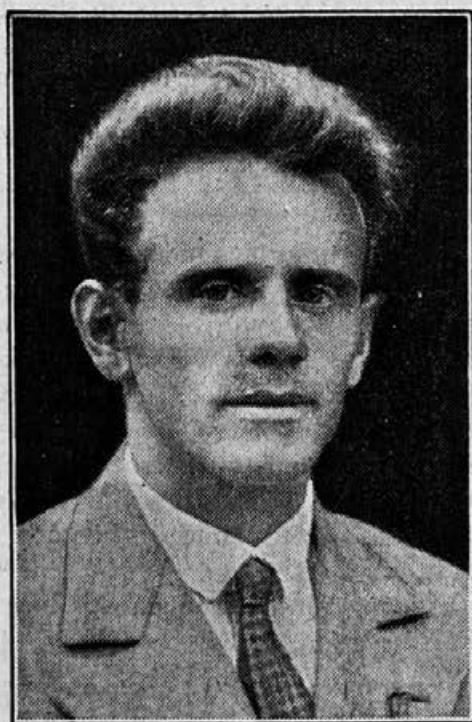
*Zdrava po žilah
teče nam kri,
iskra življenja
v očeh nam žari!*

Naša vrsta u Luksemburgu.

Jugoslovensko Sokolstvo poslalo je svoje najbolje borce na IX. međunarodno takmičenje, koje se ove godine održavalo od 12. do 15. jula u Luksemburgu. Kao i toliko puta, također i ovoga, naše je Sokolstvo časno nastupilo u međunarodnoj borbi i odnelo lepu pobjedu. Naša vrsta osvojila je treće mjesto, čehoslovačka prvo, Francuzi pak drugo.

Jugoslovensko Sokolstvo je ponosno na uspeh svojih članova na ovom međunarodnom takmičenju tim više, što je naš član

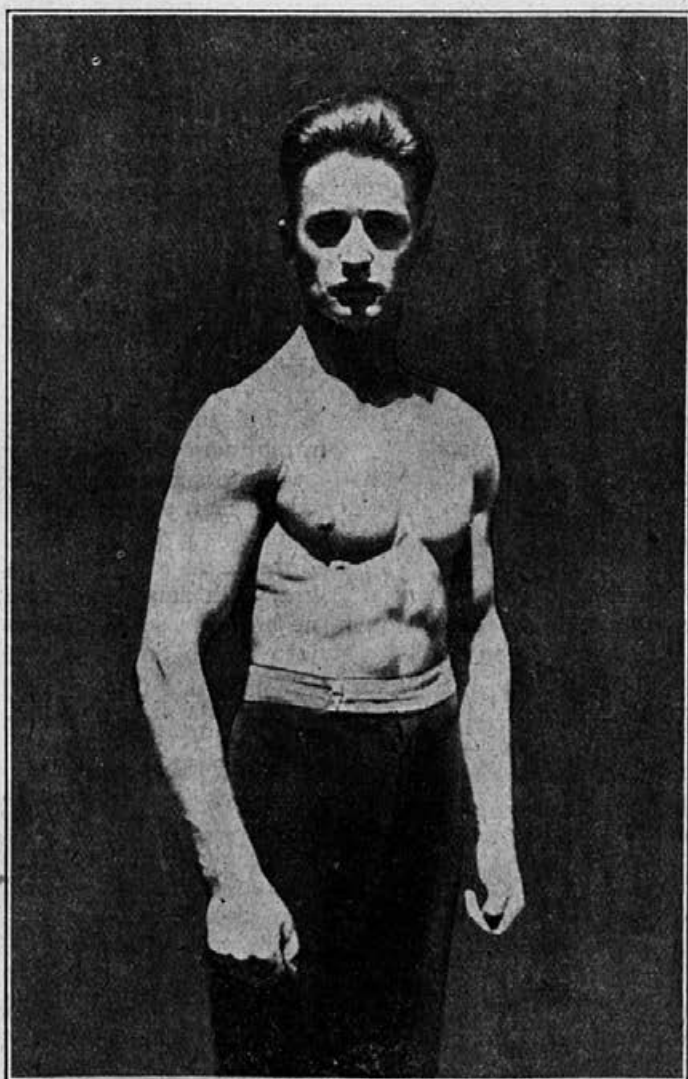

br. Tošo Primožič

osvojio prvo mjesto među svim takmičarima i postao svjetski prvak u telovežbi. S novim lovorom ovenčano je jugoslovensko Sokolstvo, a to pokazuje, da ono u svojim redovima ima nepobedivih boraca, koji ustrajnošću i snažnom voljom visoku dižu sokolsku zastavu i pred celim svetom dokumentuju, da su jugoslovenski Sokoli ponos i elita našega naroda.

Veselje i ponos, kojim je radi toga bio obuzet ceo naš narod, pomutila je jedna tužna vest. Pri takmičenju naime ponesrećila su se dva naša najbolja vežbača i to br. Štukelj i br. Malej. Nezgoda br.

Štuklja bila je tako teška da nije mogao proslediti takmičenjem, ali ipak nije bila tako opasna. Tim teže ponesrećio se je br. Malej, koji je pao s karika na leđa i glavu i ostao ležati nepomično na mestu. Odveli su ga u bolnicu. Dne 15. juna u 7 sati ujutro podlegao je ozledama kao žrtva sokolskih ideala. Našu časnu pobjedu platio je

br. Tone Malej

svojim mladim i nadobudnim životom. Najmlađi član naše takmičarske vrste vratio se mrtav u domovinu, koju je ponosno i časno zastupao u tuđini. Nesmiljeno je pogodila sudbina vrstu jugoslovenskog Sokolstva, koja ranjena srca gleda na skršena krila svog dragog i idealnog brata. Njegov plemenit značaj ostaće neizbrisiv u našim

srcima. Svetla uspomena na njegov sokolski rad i požrtvornost biće pak uzorom svim redovima jugoslovenskog Sokolstva, koji će ga trajno sačuvati u časnom krugu svoje najbolje braće. Cela Jugoslavija ubrajaće ga među svoje najplemenitije sinove.

Brate Maleju, neka je večna slava Tvojim uspomeni!

Zdravo!

Zdravo, braćo! Zdravo, sestre!
Zdravo svima sa svih strana!
Zdravo, braćo Sokolovi,
Zdravo, snago odabrana!

Zdravo, majko, mila majko,
iz malena što me diže!
Zdravo, oče, brižni oče,
što me shvati i podiže!

Zdravo, dedo, živa željo!
Zdravo, babo, slatka svima,
što se svijaš unučad'ma
kao kvočka s pilićima!

Zdravo i ti, mili dome,
dome lepi i ubavi,
gde sam svoje osetio
i toplote i ljubavi!

Tu kraj mojih roditelja
beše vrelo prvih snova,
tu je gnezdo od vrlina,
gnzdo naših Sokolova!

Zdravo i ti, moje selo,
i dubrave one tvoje,
oh, volim te od sve duše,
selo moje, srce moje!

Tu sam prvi crvut čuo
i pratio stado smelo
i gledao moje stare,
kako brišu znojno čelo.

Tu žubori žubor mali,
tu potočić sa mnim skače,
tu sam crkvu pohodio,
tu sam prvo bio đake!

Ka tebi se, moje selo,
moje misli uvek vinu,
sa tebe sam zavolio
celu našu domovinu!

Domovino, slatko ime,
zdravo da si, zdravo bila!
Domovino, opšta majko,
svima nama vazda mila!

U tebi smo samo svoji,
u tebi nam dobro sve je,
pa i ono sunce samo
u tebi nam svojski greje!

Zdravo da si, domovino,
kraj svih zala i gromova,
ne boj nam se — mi smo s tobom,
jato tvojih Sokolova!

Zdravo da si, domovino,
Sokolovi stvoriše te,
Sokolovi digoše te,
Sokolovi drže te!

Haj, Sokoli, pobornici,
zdravo bili sa svih strana!
Haj, Sokoli, milje naše,
snago naša odabrana!

Zdravo, naša Kraljevino!
Rekao je Bog Bogova:
Ti si mila domovina
tvojih vernih Sokolova!

I za to ti kličem: Zdravo!
Zdravo tebi, zdravo svima,
zdravo svakom bratu našem,
svakom bratu gde ga ima!

Dr. V. V. Rašić.

Francoski stiki s Slovanstvom.

ekako pred 8 leti smo imeli priliko poslušati na ljubljanskem vseučilišču pariškega profesorja Haumanta, ki je govoril o Napoleónovi dobi v naših krajih. Svoja izvajanja je znal osladiti s prikupnimi zgodbicami. Naj vam postrežem z eno.

V Karlovcu je na pojedini zbranih dosti domačih in francoskih veljakov. Po juhi odnaša sluga krožnike izpred gostov. Prišedši do generala, začuje besede: »Ca m'oblige« (reči: sam obliž, t. j. hvala lepa). Zato pusti plošček pred tujim gospodom. Gospodar to zapazi ter posvari strežnika: »Duro, zašto nisi odnio tanjur ispred gospodina denerala?« — »Pa znaš,« se odreže preprosti možak, »gospodin kaže, da ga sam obliže!«

Ob odkritju ilirskega stebra je bil sorbonski profesor lani zopet med nami. Ob koncu letošnje zime pa je priredil po večjih središčih naše kraljevine niz predavanj: Spomini starega slovanskega ljuba.

Gosp. Emil Haumant je že otrok vzljubil Ruse, ko je čital povest »General Durakin«, ki jo je spisala gospa De Ségur, rojena Rusinja, Rostopčinova.

L. 1870. so Nemci tri mesece obstreljevali trdnjavo Belfort. Ko so jo dobili, je Haumant slišal nadute nemške častnike: »Kadar užje nemo Francoze, pojdemo nad Ruse!« To ga je podkurilo, da se je začel pobliže zanimati za največji slovanski rod. Proučeval je spise pokojnega L. Legera, ki je pač prvi korenito seznanjal svoje rojake s Slovani, Rambdaudovo Rusko zgodovino, prevedeno v mnogo jezikov, itd. Obenem so takrat jeli prodirati na Francosko ruski veleumi: Turgenjev, Tolstoj, pozneje i Dostojevski. L. 1875. je Nemčija snovala vojno zoper Francijo, a je Rusija to zaprečila. Po berlinskem kongresu se je car batjuška odcepil od Nemcev in stiki s Francijo so se množili. Mladi Haumant se ni mogel praktično izuriti v ruščini, dasi je nahajal v Parizu dokaj Rusov: 1. rubljaše, ki so hodili tja denar trošit in ki so najrajši francozovali; 2. siromašne politične begunce, ki so imeli vsakega Francoza za »buržuja« in mu niso nič kaj zaupali. Zato je odrinil študirat na Rusko, kjer si je nabral najlepših vtisov.

Francoske zveze s Poljaki so že stare. Vendar ob koncu prejšnjega stoletja se je prijateljsko razmerje nekam ohladilo; ker so se Francozi vezali z »Moskali«, se je to Poljakom zamerilo. Na drugi strani

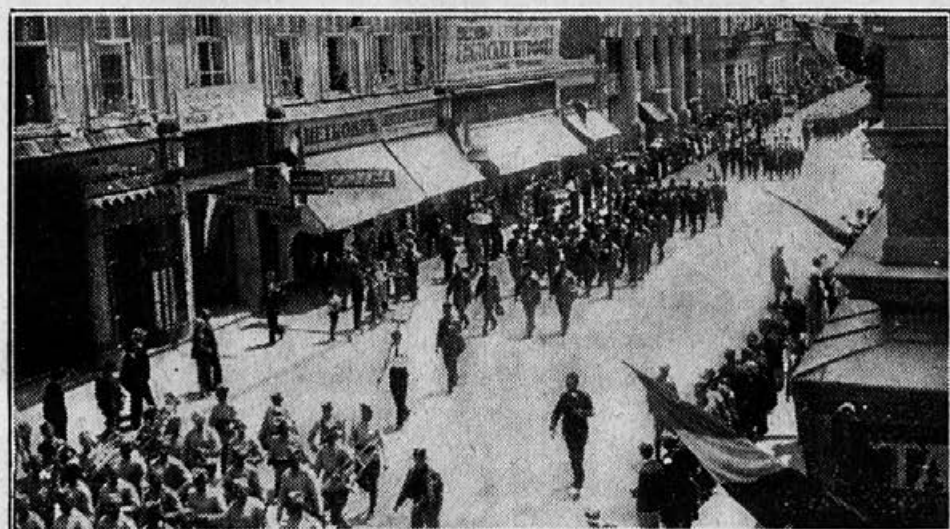
pa je poljska politika preveč držala z Berlinom oziroma z Dunajem — šlo je pač za trenutne koristi — kar se je ostalim Slovanom in Francozom za malo zdelo. Ob svetovni vojni so se oblaki razpršili in obe republiki gojita tesne vezi.

Čehe so sredi preteklega stoletja v Parizu še slabo poznali. Radi imenske sličnosti (Bohème) so jih preprosti ljudje zamenjavali s cigani in l. 1889. so češke Sokole pozdravljali z »Vivent les Hongrois!«, kakor da so Madjari. Izbrancem so se bili Čehi pójprej sicer že pri kupili, ko so 1871. protestirali proti nemški priključitvi Alzacije in Lotaringije, toda šele pokojni Ernest Denis je v svojih knjigah svojim rojakom pravilno predstavil žilavi češki narod. Tudi Haumant je študiral leto dni v Pragi pri znamenitem zgodovinarju K. Jirečku. Silno se ga je dojmilo, ko je zvedel, da imajo Čehi nad 60 narodno političnih društev: zaslutil je novo Češko.

Najtežje pa je bilo kaj točnega dognati o južnih Slovanih, razcepljenih na Avstrijo in Turčijo. Nekaj malega je vedel o srbski narodni pesmi, o Kosovem, o Kraljeviču Marku. Avstrijske Slované so njih tlačitelji tajili pred inozemstvom, kar se tiče Srbije, pa Aleksander Obrenović ni mogel deželi pridobiti ugleda v tujini. Bolgari so bili še najbolj znani v Zapadni Evropi, saj sta Osrednji velesili največ reklame delali zanje, odkar so se iznebili ruskega vpliva. G. Haumant jih je proučeval, toda sčasoma se mu je zazdelo, da so nekam preoblastni na Balkanu in da niso pravi slavofili. Neki list je celo pisal, da teče Haumantu bolgarska kri po žilah. To je bil mrzel curek na njegovo bulgarofilijo. Začel se je zanimati za Srbe, osobito odkar so po 1903. vodili ljuto borbo zoper avstroogrsko carinsko politiko ter po aneksiji Bosne in Hercegovine. To je bil boj Davida z Goljatom. Francozi so vselej za Davida, za šibkejšega. Navzlic lažnivim vestem o večnih prekucijah v Srbiji, kakršne je trosila dunajska N. Freie Presse, je šel Haumant v Beograd in na mladi univerzi (ustanov. 1905) spoznal odlične učenjake, kakršni bi delali čast vsakemu evropskemu vseučilišču, n. pr. J. Cvijića. Hodil je na kmete in videl, da niso taki, kakršni so jih sramotili dunajski listi. Celo puder — lepčilni prašek za ženske — je videl po izložbenih oknih: takih stvari divjaki ne rabijo! Videl je delavno ljudstvo na polju, čul o silni moči zgodovinskih spomenikov. Ne, tak narod ni barbar, tak narod ima bodočnost!

Ponovno je Haumant potoval po Dalmaciji, Bosni, Hrvatski, delal po knjižnicah. Hrvatske politične razmere pa so se mu zdele težko razumljive. Še bolj zapleteno je za njegovo pojmovanje položaj Slovenije, ki jo je posetil prvič ob počitnicah l. 1909. Oglasil se je pri Slovenskem Narodu in bil gost drju. Jenku. Ako ostane zdrav, se hoče poglobiti v naše probleme.

Po slovanskem svetu so ga vsepovsod lepo sprejeli, samo v Moskvi se je nekđaj malo sporekel z nekim gospodom, ki pa je bil potomec — francoskih izseljencev. Slovanski svet bi ga s svojim razvojem navdajal z radostjo, da ni črne točke — Rusije. Stiki med Francijo in slovanskimi državami se bodo še bolj utrdili, saj nas veže kulturna simpatija in podobnost temperamenta.

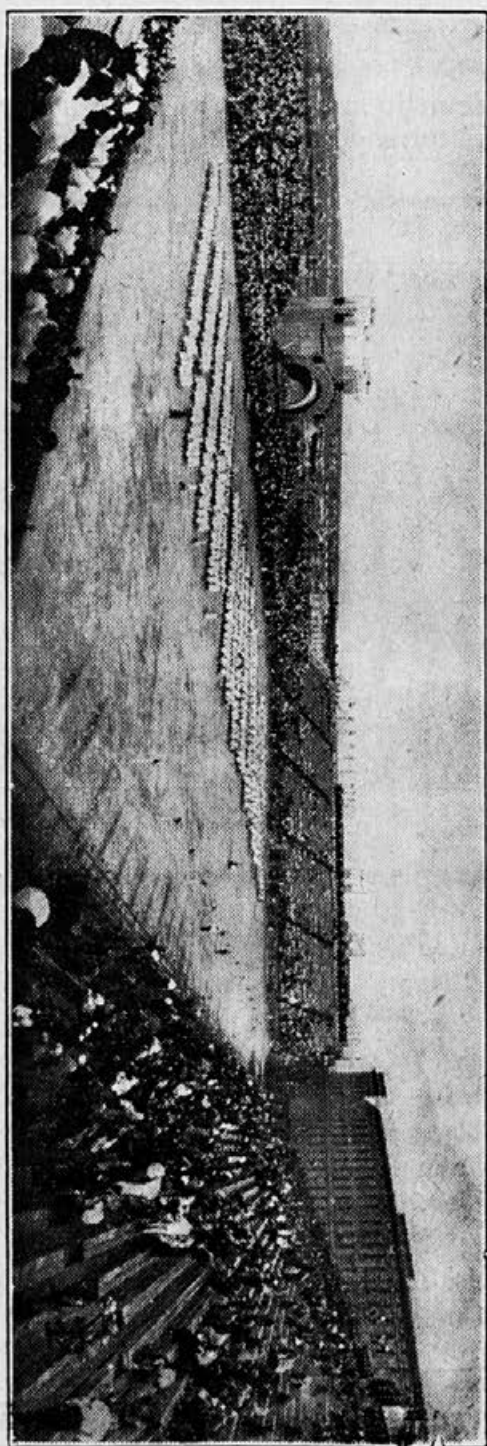
Čelo pavorke školske omladine.

KRSTO IVANOVIĆ:

Zlatni vek.

Prošli su dani crni i krvavi, Umrlo je vreme grešenja i mržnje!
i sada je sjajem zablisto ceo svet. Svet nađe svoje sreće krasan sjaj;
Opita pesmom je zemlja vaskrsenja zagrla ga sunce ovog novog veka,
i rumeni se kao divni suncokret. u kom će se opet vratit prošli raj.

Usahlo je doba bolova i suza, Zemljom će dragom ljubav
i umuko gorke pesme tužni jek. zapevati,
Haj, sad nebom kruži raspevani i lepota sveta pustit se u let
feniks te će čarat duše srećom novih dana,
i nagoveštava ljudstvu zlatni vek. i svako će srce bit' slatko ko cvet.

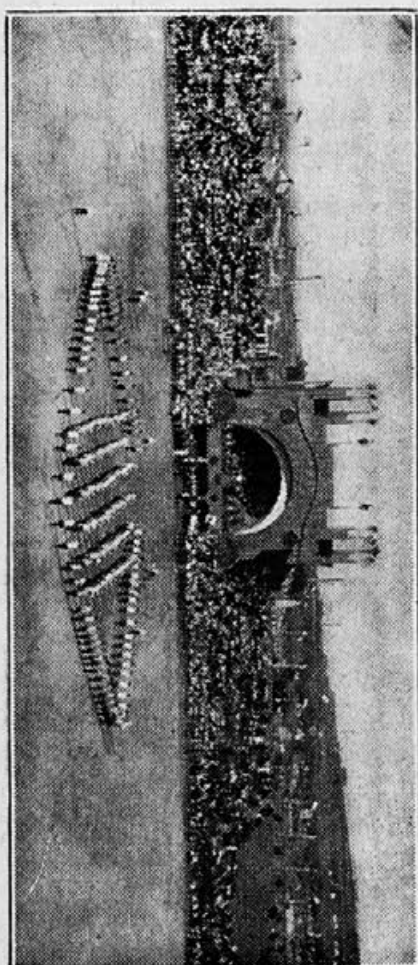

Gore:

Nastup učenica

Dole:

Vežbe učiteljske škole iz Skoplja

Pred življenjem.

Pred licem osornega Življenja sta stala človeka, oba nezadovoljna z njim. Na vprašanje: »Česa pričakujeta od mene?« reče prvi s trudnim glasom: »Krutosti tvojih protislovij so me izmučile, moj razum si prizadeva, da bi pojmlil zmisel žitja in vsa nevedna je pred teboj moja duša. Samozavest mi govori, da je človek najodličnejše med vsemi bitji.«

»Kaj hočeš od mene?« je neustrašeno vprašalo Življenje.

»Srečo! ... Ako naj jo dosežem, je nujno potreba, da izravnava dvoje osnovnih nasprotij v moji duši: »hočem« s tvojim »moraš«,«

»Poželi to, kar si mi dolžen!« se obregne Življenje.

»Ne maram ti postati žrtev!« krikne človek. »Gospodovati hočem življenju! Zakaj bi moral kloniti tilnik pod jarmom tvojih zakonov?«

»Da, govorite prosteje,« se oglasi drugi, stopivši bliže k Življenju. Toda prvi je nadaljeval, ne meneč se za tovariševe besede: »Svobode hočem, živeti v skladu s svojimi željami, neodvisen od bližnjega, od brata in sluga. Z onim bom živel, s komer se mi svobodno zahoče, s sužnjem ali z bratom. Nočem biti kamen, ki sestavlja družbo, gradeč kjer in kakor ga je volja temnico svoje sreče.

Jaz sem človek, duh in um, Življenje, in se moram osvoboditi!«

»Kaj torej? — Bojuj se z menoj, premagaj me. Bodi mi gospodar in jaz bom tebi suženj. Ti veš, da sem brezstrastno in da se zmagovalcu vselej lahko vdam. Toda treba me je premagati! Si li sposoben, da se spoprimeva za svobodo? Ali si dovolj močan, da me prevladaš, in veruješ li v svojo silo?«

In človek je govoril s slabotnim glasom:

»Dovedlo si me v borbo s samim seboj, priostrilo si mi pamet liki nož, ki se mi je zadrl globoko v dušo!«

»Govorite strože, ne jadikujte!« krikne tovariš. A prvi nadaljuje: »Rad bi se spočil — o, daj mi, da okusim srečo!«

Življenje se je vnovič zakrohotalo, slično ledenemu blesku:

»Povej, ki govoriš, ali zahtevaš ali prosiš?«

»Prosim, kakor odmev,« odvrne človek.

»Ti prosiš kot rojen berač, ubožec! Povedati moram, da Življenje ne deli miloščine. Svobodni ne moleduje, sam si vzame moje darove. A ti, ti si le hlapec svojih želj in nič več. Svoboden je tisti, kdor ima moč, da se odreče vsem željam. Pojdi!«

Razumel je ter legel ko pes brezstrastnemu Življenju pred noge, da bi tiho lovil drobtine, ostanke z njegove mize.

Takrat upre sirovo Življenje svoj srepi pogled v drugega človeka. Ta je bil grobega, vendar dobrega obraza.

»Česa prosiš?«

»Nič ne prosim, zahtevam!«

»Kaj?«

»Kje je pravica? Daj mi jo! Vse ostalo si vzamem sam, treba mi je le pravice. Dolgo in potrpežljivo sem čakal, se ubijal in vbadal brez oddiha, brez zaklada. Čakal sem... Daj jo! Kje je pravica?«

Življenje mu je brezstrastno odgovorilo:

»Vzemi jo!«

~~~~~

LAVRENČIĆ IVAN + B:

Masiranje vežbača.

Medu vežbačima — također i među naraštajcima — često vidimo, da se medusobno masiraju. To je znak, da znadu, da masaža dobro deluje na telo, a pitanje je, znaju li dotični kako deluje na telo i kakve posledice ima. A uvereni smo, da velika večina ne pozna tačne propise o masaži, pogotovo jer masiranje nije jednostavan posao. Maser mora naime tačno poznati ustroj čovečeg tela i funkcije pojedinih organa, jer inače lako svojom masažom više škodi nego koristi. Zato može pravilnu masažu izvesti samo lekar, odnosno izučen maser pod lekarskim nadzorom. Tačan postupak kod masaže također nije lako opisati, jer se pravilna tehnika masaže može osvojiti samo dugogodišnjom praksom.

A ipak ćemo ukratko ocrtati pojam masaže i pravilan postupak kod tog posla.

Svrha masaže je, da one tvari, koje nastanu radi trenja među mišićima i u zglobovima uklonimo, na taj način postaju mišice opet više pružne, a u isto vreme uklanjamo također i one tvari koje su se sakupile u mišićima, a koje prouzrokuju umornost. Nadalje pospešujemo masažom krvni tok, čime dobiju mišice više sveže krvi te ojačaju, ožive i dobe veću snagu. Konačno također i živčevlje osvežimo, tako reći ga naelektriziramo, da je za delo sposobnije i jače. Najveću svrhu ima masaža za vežbača u tome, jer vrlo brzo odstranjuje iz mišica tvari, koje su uzrokom umornosti, jer s masažom pospešujemo, da se izluče te tvari u 1—2 sata, što bi inače trajalo 1—2 dana.

Razlikujemo tri vrste masaže, i to prema svrsi u koju nam služi. Pripremnom masažom nazivamo ju onda, kada ju izvedemo pre kakvog napornog vežbanja, da dobiju mišice veći krvni prtok. Masažu za uklanjanje umornosti upotrebljavamo iza težih vežbi, da se mišice brže oporave. A periodičnom masažom uzdržimo mišice u pripravnosti, upotrebljavamo ju onda, kada ne vežbamo, da mišice masažom ojačamo i povećamo te zglobove učvrstimo, da oстане vežbač »u formi«.

Kod masiranja moraju biti mišice uvek mlohаве, dakle nikada napete. Drugo pravilo je: »Masiraj uvek prema srcu!« Time ubrzamo krvni tok. Za vreme masiranja mora biti koža glatka, zato ju lako naspemo puzavim praškom (Talcum veneticum, Federweiss). Iza vrlo napornih i dugotrajnih vežba preporuča se dvokratno masiranje.

Svaku masažu počnemo gladanjem, što odvodi umarajuće tvari iz mišica. Gladimo tako, da obuhvatimo mišicu, n. pr. na nozi, čitavom rukom (viličasti hvat), kratke i široke mišice (n. pr. na leđima) gladimo plosnatom rukom.

Kad smo jednu skupinu mišica više puta izgladili (5 do 10 puta), dodemo do trljanja, koje se izvodi tako, da se palcem ili okomito stojećim prstima kruži oko mišice, a naročito oko zglobova (u gležnju, kolenu, kuku, zapešću, laktu i ramenu). Trljanje omekša štetne tvari u mišicama i zglobovima. Skupine, koje smo istrljali, moramo odmah izgladiti.

Nato sledi mesenje, koje prouzročuje kučenje vlakanaca i jača mišice. Mesimo tako, da mišicu mlohavo uzdignemo od tela te ju hvatamo popreko, a ne po dužini vlakanaca mišice, palcem na jednoj strani s ostalim prstima na drugoj. Mišicu tiskamo tako, kao što se mesi testo. Mesimo uvek od vanjskog dela prema sredini. Kad smo mišicu izmesili, moramo ju opet izgladiti.

Zadnji deo masaže je sečenje, koje pospešuje krvni tok. Člančima prstiju tućemo po mišicama (ruka mora biti mlohava, mrtva) tako, da sledi kod udaraca jedna ruka drugoj. Lako sečemo također i vanjskim rubom dlana, a kod toga mora biti ruka pružena (tvrda). Iza sečenja mišice opet izgladimo.

Kod masiranja treba paziti, da proradimo pojedine mišice, a ne više njih najedanput. Slabo je, ako prestanemo s masažom u sredini mišice, n. pr. ako masiramo nogu samo do kolena, jer se nakupe štetne tvari u preostalom delu noge. Masirati počni kod nogu, a svrši na vratu.

Maser mora imati čiste ruke i kratko odrezane nokte, jer inače lako rani ili inficira vežbača.

Igra „odbojka“ (odbijanje lopte).

ajzdravije je vežbanje u slobodi, na svežem zraku. Kako lepo je, da današnja omladina to uzima u obzir. A da nam nije dosadno i da ne lenarimo, moramo nešto igrati. Jedna od najboljih svestranih igara je »odbojka«, koju već marljivo gaje u našim društvima. Ajde da vam ju malo opišem!

Na vodoravnom prostoru izmerite pravokutnik u površini, koja je dugačka 27·5 m a 13·75 m široka. A lako je i manja. Najmanji prostor je 18·30 m dug i 9·10 m širok. U sredini dužine prostor je razdeljen na dva jednaka dela. Iznad sredine, 2·44 m visoko, razpeta je mreža, koja je 9·10 m duga i 1 m široka.

Lopta je nogometna te mora vagati približno 20 do 25 dkg.

Igra se na sledeći način:

Na svakoj strani jednak je broj igrača, koji odbijaju loptu preko mreže u suprotni prostor. Čim doleti lopta u suprotni prostor, moraju ju igrači toga prostora opet odbiti natrag i to pre nego što je pala na zemlju; jer, ako padne na zemlju je greška, a oni igrači, koji nisu loptu na vreme odbili imaju jednu slabu tačku. Jasno je da svaki igrač ne može odbiti loptu pravo preko mreže, bilo da je predaleko od mreže, bilo da je slab, ili nespretn, a zato ju može lako odbiti prema svome suigraču i ovaj tek odbije loptu preko mreže. Zabranjeno je jednom igraču odbijanje lopte dva puta uzastopce; također i to se broji za grešku. Loptu lako dodajemo u jednom prostoru samo tri puta. Dakako da dobije slabu tačku također i onaj, koji odbije loptu tako snažno ili nespretno, da padne izvan prostora. Najbolje je, stajati malo postrance od mreže, jer ako se za vreme igre dotaknemo mreže, načinili smo opet grešku. Igračima također nije dopušteno hvatanje ili čak prenašanje lopte.

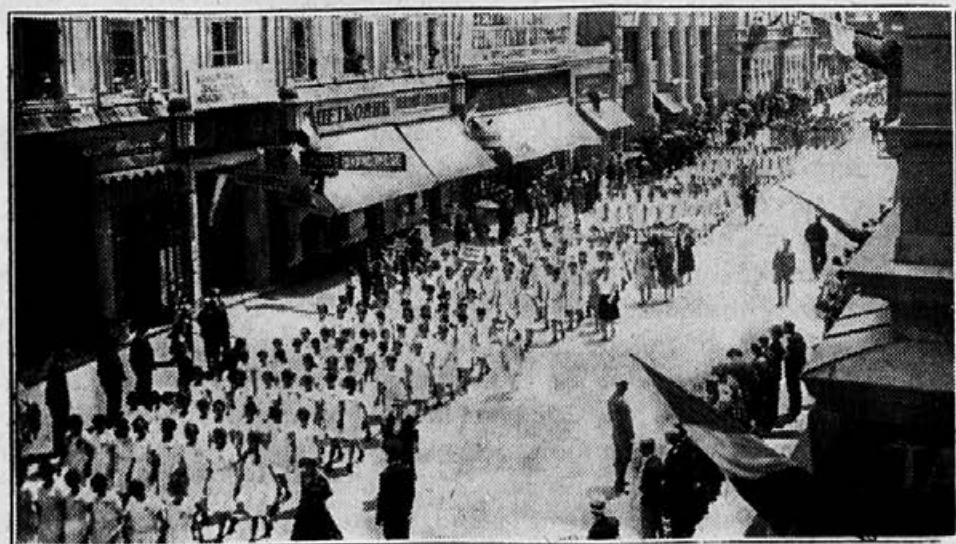
Igra počinje na taj način, da odbije igrač na kraju igrališta van crte loptu preko mreže, tako da udari loptu jednom rukom na donjem delu. To se zove također podavanje ili »servis«. Ako protivna stranka načini jednu od navedenih grešaka gubi jednu tačku. A ako načini grešku ona stranka, koja je servirala, menja se samo podavanje bez gubitka tačke.

Ona stranka, koja prva postigne 15 tačaka je pobednica. A lako se načini i tako, da kod toga rezultata stranke zamene prostor i igraju do 30, dakle pobednica je ona stranka, koja ima prva 30 tačaka.

Sokolska pesma.

Braćo i sestre, hajdmo u red!
Zove naš naše sokolsko delo!
Dignimo naše zastave smelo
Kralju i Rodu na pogled!
Budimo svesni Jugosloveni
i čvrsti kao kamen na steni,
i dok nam traje zemljom vek
čuvajmo naših reči jek!...

O, Domovino, počuj nas!
I dušu svoju, i snagu zdravu
daćemo uvek za tvoju slavu,
slobodu, sreću, mir i spas!
Za tebe svi su sokolski trudi,
za tebe srca biju sred grudi,
za tebe naših želja splet:
Budi i živi dok traje svet!

Učenice u povorci

Po raju Jugoslavije.

(Dalje.)

ez uro smo na koncu jezera, kjer se odpočijemo, da se še enkrat naužijemo lepote Bohinjskega kota. Nato jo mahamo po Gornji Bohinjski dolini skozi vasi Fužine in Srednjo vas ter čez hrib Rudnico, ki deli obe dolini, nazaj v Bistrico. Gornja dolina prav nič ne zaostaja v lepoti za Spodnjo.

Na sedlu Rudnice, na Senožetih se nam nudi obširen razgled na obe dolini. Na severu nas pozdravlja očiak Triglav, na jugu Črna prst, ki je na glasu radi slikovitega in razsežnega razgleda ter ne navadnega in mnogovrstnega rastlinstva. Botaniki ji pravijo »botanični vrt«. Na njej vidimo planinski koči Orožnovo in Malnerjevo. Spustimo se navzdol na belo cesto in pridemo nazaj v Bistrico.

Koprivnik — Mrzli studenec — Poključka luknja — Bled.

Komaj pošilja solnce svoje prve žarke na zemljo, že hitimo po krasni soteski ob robu Višavnice mimo Bitenj navzgor. V vasici Jereki zapustimo belo cesto, ki vodi dalje v Zgornjo Bohinjsko dolino, in se vzpenjamo po strmem kolovozu proti Koprivniku. Prav kmalu smo v tej vasi, ki leži v kotlini, obdani od vseh strani s hribčki. Na eni strani vasi leži šola, na drugi pa cerkva in kraj nje župnišče. Na njem opazimo spominsko ploščo, ki nas spominja, da je tu pasel duše od l. 1793.—1796. prvi slovenski pesnik Valentin Vodnik.

Zajtrkujemo in nato mahamo iz kotline navzgor. Ko pridemo na vrh, se nam odpre na levi krasen pogled na Triglavsko pogorje in na velike jelove gozdove, ki pokrivajo vso to visoko planoto Poključko.

Skozi lepe gozdove pridemo kmalu na odprto ravn, kjer stoji na mali višini kr. šumska postaja Mrzli studenec, na drugi strani pa hotel Mrzli studenec. Tu sem zahaja mnogokrat naš kralj na lov.

Ker se bliža že poldne, si pripravimo zopet obed. Po obedu se vname huda bitka, ki konča s popolnim porazom našega Jurčka. On je seveda po svoji stari navadi jako hud, a mi se mu samo smejemo. Končno izprevidi, da je najbolje, če se še on smeje.

Po končani bitki in poravnem incidentu se odpravimo dalje. Sladkamo se z borovnicami in jagodami ter hitimo navzdol proti Poključki luknji. Že mislimo, da smo jo izgrešili. A sreča nas tudi tu ne zapusti. Dva drvarja nam naznačita smer, kjer pridemo do nje. Njih dober opis in naš dober nos nas kmalu privedeta do strmega brega, kjer vodi steza naravnost navzdol v ozko tesen. Na

koncu steze se znajdemo v veliki obokani dvorani, več metrov visoki. Ta ima dva vhoda, zgoraj in spodaj, in visoko v stropu še eno luknjo, okno. Skozi to prirodno čudo se spuščamo v tesen, ki je obdana na obeh straneh z visokimi navpičnimi stenami.

Krasni prizori se nam nudijo tu! Tesen se na nekaterih mestih tako zoži, da se ti zdi, da stojiš sredi zidov grajske razvaline.

Slednjič se začne širiti in pred seboj zagledamo dolino reke Radovine.

Skozi male vasice pridemo v vas Gorje, odtod pa ob železniški progi do postaje Bled-jezero.

Tu se nam odpre s ceste prekrasen razgled. Pod nami se blešči biser Slovenije in Jugoslavije — Blejsko jezero.

Opisati te lepote, da jo boš užival z vso dušo, ti ne morem. To je treba le videti in potem boš še le lahko razumel našega Prešerna, ki opisuje v že imenovanem eposu »Krstu pri Savici« to lepoto tako le:

V dnu zad stoje snežnikov velikani,
polja, ki spred se sprósti, lepótije
ti kaže Blejski grad na levi strani,
na desni griček se za gričem skrije.
Dežela kranjska nima lepš'ga kraja,
ko je z okolšč'no ta, podoba raja.

Spustimo se navzdol in brodnik nas prepelje tje na osredek Blejskega jezera. Izstopimo iz čolna in hitimo po strmih stopnicah navzgor v cerkvico, da opravimo svojo pobožnost in pozvonimo s čudotvornim zvonom »želja«.

Nato zopet po drugi strani otoka navzdol. Čolnar je med tem časom priveslal semkaj.

Počasi se pomikamo dalje in vedno več lepote se odpira pred nami. Na naši desni stoji blizu obale gradič Suvo bor, letovišče naše kraljevske rodbine. Za njim se vrste ob vsej obali hoteli in vile vse do druge strani pod strmo steno ponosnega Blejskega gradu. Na desno izpod gradu je lepa gotska župna cerkev, izza nje pa tvorijo krasno ozadje v večernem solncu se blesteče Karavanke s Stolom, Zelenico, Begunjščico in Storžičem. Na vrhu Stola se beli svetla točka — Prešernova koča.

Ko se čoln vedno bolj približuje nasprotnemu bregu, se oziramo v nasprotno stran. Pravtako krasno ozadje! Za otokom, ki se je sedaj spojil z ozadjem, se dviga Pokljuka, preko nje pa nam pošilja večerne pozdrave Triglav in njegovi.

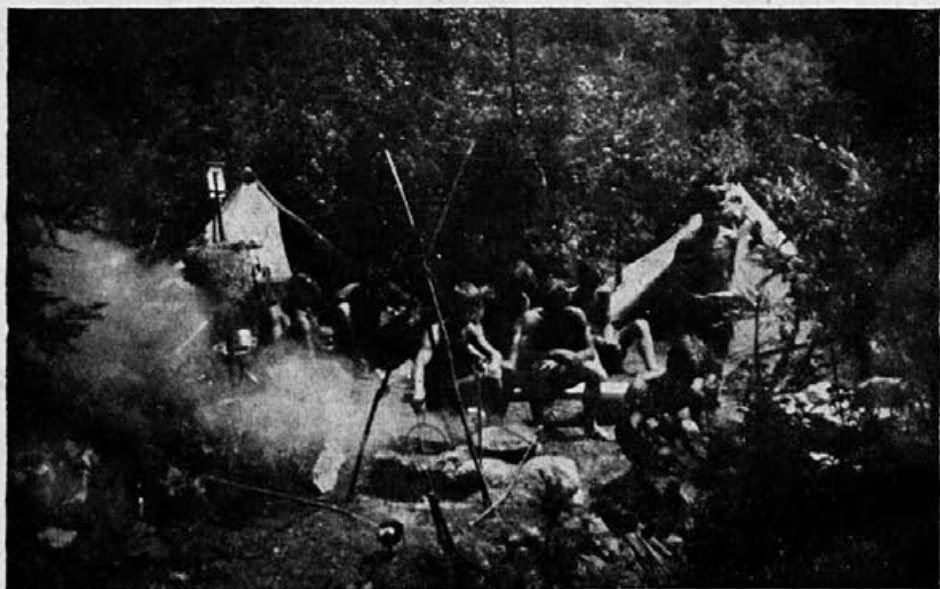
Tako smo očarani nad tem pogledom, da nam je neprijetno, ko čoln pristane. Kakor omoteni od omamljive pijače se izkrcamo. Pot nas vodi sedaj mimo hotela Toplice, kjer vrvi ob tej večerni uri pestro internacionalno vrvenje ob zvokih vesele godbe.

Taborenje sokolskega naraščaja iz Šiške.

(Dalje.)

Petek, 19. julija. Prvikrat nas je to jutro zbudila nočna straža. Prav prijetno in estetično tega ni napravila. Oba stražnika sta utaknila trobenti v kasarno in pričela na dano znamenje hkrati pihati in trobiti na vso moč. Vsi smo skočili prestrašeni pokonci, misleči, da je že sodnji dan. Zakurili smo ogenj, kuharja pa sta nam skuhala običajno polento. Po zajtrku smo pričeli z delom. Do sedaj sta naša kuharja kuhala na tabornem ognju, kar pa ni bilo pripravno, zato sta si priredila lično kuhinjo. Ostali smo medtem na-

V taborišču pri kuhanju kosila

nosili drv, ki so zmanjkala, ker so jih straže ponoči preveč porabile. Opazili smo, da se ponoči porabi čudo veliko drv, zato smo jih sedaj tudi precej nanosili. V tem delu je minilo dopoldne. H kosilu nas je danes priklical strel iz pištole, ki jo je vzel br. vodnik za vsak slučaj s seboj. Seveda smo se tudi temu klicu kar mogoče hitro odzvali.

Po kosilu se je začelo nebo oblačiti in vse je kazalo, da bo kmalu dež. Hitro smo pričeli delati jarke okrog šotorov, da bi nam voda ne zmočila naših postelj in prtljage. Bali smo se tudi, da bi studenček ne preplaval bregov, ker bi nas voda kar zalila. Kraj, kjer smo imeli postavljene šotore, je namreč nekoliko nagnjen. Komaj smo s tem končali, je že pričelo deževati. Vsi smo se stlačili v »kasarno«, kjer je imel br. starešina predavanje »O zgodovini Sokolstva«. Po konča-

nem predavanju se je zabaval vsak po svoje. Nekateri so igrali šah, ostali pa smo poslušali »Princa Murija«, ki nam je pravil svoje duhovitosti. Kmalu je dež ponehal in zlezli smo iz šotorov. Veliko smeha in opazk je povzročila podrtá streha nad ognjiščem, ker sta si jo kuharja preslabo postavila iz vej. Da smo lažje počakali na večerjo, smo se igrali na travniku. Za večerjo je bila določena kava, ker so br. starešina in še nekateri pri pastirju v Brstniku preskrbeli mleko.

Br. taborni tajnik je pred večerjo napravil še oglasno desko ter pripel nanjo list z razporedom nočne službe in programom za prihodnji dan: Ob 6. budnica, nato umivanje in pospravljanje šotorov, 6.30 zajtrk. Ob 7. predavanje br. starešine o Tyrševem sok. tel. sistemu. Ob 8. izlet na Kokrško sedlo in Grintovec. Kruh iz Šiške oskrbita br. Bojan in Lade.

Po večerji in kratki zabavi ob tabornem ognju smo šli spat, da se odpočijemo za prihodnji dan in za izlet.

Sobota, 20. julija. Dan je bil krasen in prav pripraven za izlet. Le brat dežurni je ostal v taborišču. Na poti ob Bistrici, še pred slapom v Predaslju, nas je brat fotograf slikal. Postajalo je toplo in do Žagane peči smo prišli že vsi potni. Žagano peč, to prirodno čudo, smo si dobro ogledali; nato smo se ločili: br. Bojan in Lade sta morala oditi v Šiško po kruh, ostali pa so nadaljevali svojo pot, ki je dolgočasna, posebno utrudijo vedno enolične serpentine po produ. No, do koč na Kokrškem sedlu so vendar vsi prišli. In ko so tukaj nekoliko posedeli, je večino naših turistov tako prevzelo, da sploh niso mogli več naprej, le nekaj jih je dospelo na vrh Grintovca. Tu so se dobro razgledali po Kamniških planinah, nekoliko so se pokepali in se vrnili na sedlo, odtod pa skupno domov v taborišče.

Medtem, ko so se ti plazili po hribih, sta se br. Bojan in Lade vrnila v taborišče, si skuhalo kosilo, nato pa odšla na pot. Bogato obložena s tremi nahrbtniki kruha sta se vrnila pozno v noč, ko so že vsi, razen kuharja, mirno spali. Skuhali so si še čaj, nakar so tudi oni trudni plegli in zaspali.

Nedelja, 21. julija. Vstali smo ob 5. zjutraj, kakor smo se dogovorili prejšnji dan. Za zajtrk smo dobili belo kavo s precejšnjim kosom črnega kruha, ki smo si ga sedaj že lahko privoščili, saj se je prejšnji večer povečala naša zaloga kar za tri nahrbtnike. Po zajtrku so nekateri pospravljali šotore, posebno kasarno, drugi so pospravili in nekoliko okrasili taborišče. Na oglasno desko smo pripeli razpored za današnji dan. Ostali, ki so bili še brezposelni, so znašali drva in jih lepo zložili in uredili v mogočno skladovnico. Brata kuharja sta si postavila popolnoma novo ognjišče iz ilovice. Obleka in ostalo v šotorih je bilo vse v najlepšem redu, čevlji so se svetili, dobro namazani v dveh polkrogih okoli prve smreke. Taborišče je imelo prijaznejše in lepše lice. Vsi smo se preoblekli v sveža oblačila, brata

kuharja sta se kar lesketala v svojih belih predpasnikih. Čas je hitel; ura se je že približevala 11. Zato smo delali vsi z mrzlično naglico in dokončavali še zadnja dela, nad nami pa je v žarkem solncu plapolala modro-belordeča taborna zastavica, ki jo je »Princ Muri« na novo napel med dve smreki visoko nad taboriščem. Res, prav spretno je to napravil; izgledal je kot opica na upogibajoči se smreki, občudovali smo ga. Delo je bilo uprav končano, pregledovali smo še zadnje malenkosti, ko je pretresel ozračje vrisk — prvi pozdrav Šiškarjev. Prišli so, seveda ne vsi skupaj, ker jih je mnogo radi pomanjkanja markacije zašlo. Prihajali so s pol in tudi z enourno zamudo. Med zadnjimi je prispel br. »muzikant«. Dvoje strelav iz pištole je naznanilo njegov prihod. Naša velezaslužna kuharja sta gostom hitro posregla s črno kavo, ki so jo vsestransko hvalili.

Po kosilu smo imeli kratek nastop z naraščajskimi prostimi vajami, med posameznimi odmori pa je bil koncert. Po tej kratki zabavi se je glasilo povelje: Taborniki zbor v red! Br. načelnik in br. muzikant sta se postavila pred vrsto poleg br. vodnika, nakar je br. načelnik pričel: »Bratje! V imenu načelnništva in odbora Sokola v »Šiški« odlikujem brata vodnika s častno kolajno, ki mu jo poklanja zunanji minister Šiške.« Med tem nad vse ginljivim govorom se je minister približal br. vodniku z velikim zavojem pod pazduho. Ob splošnem smehu je izmotal ogromno kolajno iz kruha in mu jo privezal okoli vratu. Zadoneli so akordi »šišenske himne«, mi smo pa hitro stopili v pozor, da čimbolj počastimo ta svečani trenutek. Po kratkem presledku je br. načelnik nadaljeval: »Naš zunanji minister Šiške se je spomnil tudi slavne »Devetorice« in odlikuje vsakega posameznika istotako s kolajno.« S slično ceremonijo je sledila razdelitev kolajn. V četverstopih smo ob zvokih poskočnega marša »defilirali« mimo načelnništva, br. muzikanta, br. vodnika in ostalega občinstva. Takoj zatem smo se pripravili za izlet z gosti h koči v Kamniški Bistrici. Veselo razpoloženje je vladalo med nami in težko nam je bilo pri srcu, ko so se gosti pripravljali za odhod. Spremili smo jih do Kralovega hriba in se tam od njih poslovili. Brat muzikant je zaigral: »Oj, zdaj gremo...« in ločili smo se: gostje so odšli proti domu, mi pa v taborišče.

Tu sta nas že čakala kuharja s črno kavo in kruhom. Do večera so nekateri igrali šah, drugi so šli k pastirju po mleko; kuharja, ki sta ves dan naporno delala, pa sta odšla spat. Po večerji in kratkem predavanju br. starešine ob tabornem ognju o »Prvi pomoči« smo odšli spat, da se spočijemo za izlet na Kamniško sedlo in Brano, ki je bil določen za naslednji dan.

(Dalje prihodnjič.)